

PM 2012:150 RVII (Dnr 001-1185/2012)

Nya påföljder (SOU 2012:34)

Remiss från Justitiedepartementet

Borgarrådsberedningen föreslår att kommunstyrelsen beslutar följande.
Som svar på remissen ”Nya påföljder” (SOU 2012:34) hänvisas till vad som sägs i promemorian.

Föredragande borgarrådet Marie Ljungberg Schött anför följande.

Ärendet

En total översyn har genomförts av påföljdssystemen för vuxna och unga lagöverträdare. Påföljdssystemet för vuxna bedöms av utredningen som komplext och svåröverskådligt och bl.a. bedöms de nuvarande icke frihetsberövande påföljderna inte vara tillräckligt ingripande för de brott de används för. Utredningen föreslår att påföljdssystemet för vuxna ska bestå av böter och fängelse, där det under vissa förutsättningar kan beslutas att fängelsestraffet ska vara villkorligt och kombineras med olika tilläggsanktioner. En viktig parameter ska vara huruvida personen tidigare dömts för brott eller ej.

Dagens påföljder för unga lagöverträdare bedöms fungera relativt väl, men utredningen föreslår att systemet kompletteras med några ytterligare påföljder. Utredningen föreslår att unga lagöverträdare i åldern 15 – 17 år i princip ska dömas till en ungdomspåföljd och åldersgruppen 18 – 20 år ska dömas till i princip vuxenpåföljder, men med ungdomsreduktion vid straffmätning.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, socialnämnden, Skarpnäck stadsdelsnämnd, Spånga-Tensta stadsdelsnämnd samt Södermalms stadsdelsnämnd.

Stadsledningskontoret har inte några invändningar mot utredningens lagförslag utan tillstyrker det, de påpekar dock att förslaget innebär medföljande finansiering till kommunerna i enlighet med gällande lagstiftning.

Socialnämnden anser att de förslag som läggs fram i betänkandet är till övervägande del positiva, i synnerhet gäller detta förslagen som avser påföljdssystemet för vuxna lagöverträdare. Även förslag gällande unga lagöverträdare är i stort förbättringar, men nämnden anser att det fortfarande finns områden att utveckla och förtydliga.

Skarpnäck stadsdelsnämnd delar utredningens slutsatser och resonemang och stödjer förslaget.

Spånga-Tensta stadsdelsnämnd instämmer i de övergripande utgångspunkter som utredaren haft för sina överväganden och instämmer även i stort med utredarens förslag gällande påföljdssystemet för unga lagöverträdare.

Södermalms stadsdelsnämnd anser det vara tveksamt att döma ungdomar utan vårdbehov till insatsen som avses i kontaktskyldighet för unga eftersom den gruppen enligt forskning med största sannolikhet kommer att upphöra med sitt beteende utan insatser från samhället.

Mina synpunkter

Det är viktigt att vi har ett transparent och tydligt påföljdssystem i Sverige. I avskräckande syfte för individer, för domstolarnas arbete och för den allmänna rättssäkerheten behövs tydlighet angående vilken påföljd som ska utdömas för olika typer av brott. Jag välkomnar därför detta betänkande och framför allt de förslag som avser påföljderna för vuxna. Nuvarande påföljdssystem är i många fall komplext och krångligt. De förslag som presenteras i betänkandet innebär förenklingar vilket kommer att leda till tydligare riktlinjer och mer konsekventa bedömningar och påföljder vilket är positivt. Det är också bra att man i straffpåföljden beaktar huruvida personen tidigare är straffad eller inte. När det gäller förslagen kring unga lagöverträdare så är det i huvudsak förslag som innebär förbättringar även om det fortfarande finns områden som behöver utvecklas och förtydligas. Att förstärka kravet på samarbetet mellan olika myndigheter och kommunerna är bra och helt i linje med hur Stockholms stad i dag arbetar. I flera stadsdelar har arbetet med sociala insatsgrupper påbörjats och gett goda resultat. Det är positivt om fler kommuner följer detta. Det är även bra att utredningen lyfter frågan om kommunernas likabehandling kring verkställighet av utdömda ungdomspåföljder. Det är viktigt att verkställigheten i påföljderna och konsekvenserna för den unge blir desamma oavsett bostadsort. En sådan åtgärd är viktig för att öka transparensen i påföljdssystemet. Ambitionen i förslaget, att hitta påföljder som är humana, brottsavhållande och så lite kostnadskrävande som möjligt, är hög och Stockholms stad vill lyfta fram att det är viktigt att resurser avsätts till att följa upp om de föreslagna förändringarna får avsedd effekt. Flera av de förslag som föreslås innebär större ansvar och mer arbete för kommunen varför det är viktigt att de ekonomiska förutsättningarna att klara dessa ambitionsökningar tas i beaktande.

Jag föreslår att borgarrådsberedningen föreslår att kommunstyrelsen beslutar följande.

Som svar på remissen "Nya Påföljder"(SOU 2012:34) hänvisas till vad som sägs i promemorian.

Stockholm den 7 november 2012

MARIE LJUNGBERG SCHÖTT

Bilagor

1. Reservationer m.m.
2. Nya påföljder (SOU 2012:34), sammanfattning.

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Det antecknades till förteckningen att Miljöpartiet avstår från att delta i beslutet.

Kommunstyrelsen

Reservation anfördes av Ann-Margarethe Livh (V) enligt följande.

Jag föreslår kommunstyrelsen besluta

1. Föredragande borgarrådets förslag till yttrande tillstyrkes delvis.
2. Därutöver framföra följande.

Vi instämmer i kritiken från Södermalms stadsdelsförvaltning om att det är tveksamt att ungdomar utan vårdbehov ska dömas till "kontaktskyldighet" eftersom den ungdomsgruppen enligt forskningen sannolikt kommer att sluta med sitt beteende utan insatser från samhället. Det är stor skillnad på vårdbehov mellan ungdomar som begår brott eller har normbrytande beteende redan som barn och de som börjar med någon form av brottslighet i ungdomsåren.

Det är orimligt att en ungdom med välfungerande fritid, skolgång och hemförhållanden ska ha tät kontakt med en välutbildad kvalificerad kontaktperson flera timmar per vecka för att komma tillrätta med problem som enligt forskningen sannolikt inte finns. Samhällets resurser ska istället satsas på ungdomar som verkligen i riskzonen. Där finns oerhört mycket att göra.

När det gäller sociala insatsgrupper menar socialborgarrådet att arbetet gett goda resultat, men det gäller bara samverkan mellan polis och socialtjänst. Däremot omfattar inte utvärderingen från Ersta Sköndals högskola hur lyckat det varit för de unga, vilket är viktigast i en socialtjänst baserad på forskning, beprövad erfarenhet och individens eget önskemål. Sociala insatsgrupper handlar inte om nya insatser utan om att samarbeta mer strukturerat om enskilda ungdomar inom ordinarie verksamheter. I Stockholm räcker inte den sociala budgeten till för att finansiera sociala insatsgrupper, utan de bekostas bland annat av Söderortsvisionen. Det innebär att ytterstadspengar används för att täcka svarta hål i socialtjänstens budget.

Slutligen vill vi betona att reglerna för anteckningar om ungdomsbrott i belastningsregistret utformas så att de har en viss tidsbegränsning och inte följer med hela livet.

Det antecknades till protokollet att Miljöpartiet avstår från att delta i beslutet.

ÄRENDET

Regeringen beslutade 2009 att påföljdssystemet skulle ses över avseende vuxna och unga lagöverträdare då det finns flera fel och brister i det nuvarande systemet. En total översyn har genomförts av påföljdssystemen för vuxna och unga lagöverträdare. Påföljdssystemet för vuxna bedöms av utredningen som komplext och svåröverskådligt och bl.a. bedöms de nuvarande icke frihetsberövande påföljderna inte vara tillräckligt ingripande för de brott de används för. Utredningens förslår att påföljdssystemet för vuxna ska bestå av böter och fängelse, där det under vissa förutsättningar kan beslutas att fängelsestraffet ska vara villkorligt och kombineras med olika tilläggssanktioner. En viktig parameter ska vara huruvida personen tidigare dömts för brott eller ej.

Dagens påföljder för unga lagöverträdare bedöms fungera relativt väl, men utredningen föreslår att systemet kompletteras med några ytterligare påföljder. Utredningen föreslår att unga lagöverträdare i åldern 15 – 17 år i princip ska dömas till en ungdomspåföljd och åldersgruppen 18 – 20 år ska dömas till i princip vuxenpåföljder, men med ungdomsreduktion vid straffmätning. För att kunna finansiera verkställigheten av den föreslagna nya ungdomspåföljden ”kontaktskyldighet för unga” föreslås kommunerna tillföras mellan 15 – 20 miljoner kronor per år.

BEREDNING

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, socialnämnden, Skarpnäck stadsdelsnämnd, Spånga-Tensta stadsdelsnämnd samt Södermalms stadsdelsnämnd.

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 14 oktober 2012 har i huvudsak följande lydelse.

Stadsledningskontoret har inte några invändningar mot utredningens lagförslag utan tillstyrker det.

Stadsledningskontoret anser dock att det måste beaktas att lagförslaget i vissa delar kommer att medföra ökade kostnader för kommunerna. Förslaget angående den nya påföljden kontaktskyldighet för unga innebär nya åtaganden för socialtjänsten. Socialnämnden i den unges hemort ska vara huvudman för denna påföljd, vilket medför ökade kostnader för kommunen. Även föreslagna förändringar när det gäller ungdomsvård och ungdomstjänst kan förväntas medföra att kommunernas kostnader för verkställigheten av dessa påföljder ökar, vilket även påpekas i betänkandet. Stadsledningskontoret utgår från att den kommunala finansieringsprincipen, enligt vilken inga nya obligatoriska uppgifter från staten får införas utan medföljande finansiering till kommunerna, kommer att tillämpas.

Socialnämnden

Socialnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 30 oktober 2012 att hänvisa till tjänsteutlåtandet som svar på remissen.

Socialförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 5 oktober 2012 har i huvudsak

följande lydelse.

Påföljdsutredningen betänkande består av ett mycket omfattande utredningsmaterial. Förvaltningens generella synpunkter på de förslag som läggs fram i betänkandet avseende systemet för vuxenpåföljder är att det är bra att systemet förenklas, blir tydligare och mer konsekvent. I övrigt har förvaltningen valt att fokusera på påföljdssystemet för unga, på grund av att kraven på socialtjänstens medverkan är stort och socialtjänsten dessutom är huvudman för flera påföljder i systemet.

Utredningen fick i uppdrag att överväga möjligheter av slopad eller mer begränsad användning av böter för unga lagöverträdare som begått brott före 18 år ålder.

Enligt statistik från Brottsförebyggande rådet (BRÅ) så har andelen bötesstraff minskat för unga lagöverträdare, men är fortfarande en relativt vanlig påföljd. Erfarenheterna har dock visat att det ofta är någon annan (vanligen någon av föräldrarna) som betalar böterna (om de betalas) än den unge själv. Förvaltningen tycker att det är bra att bötesstraff begränsas ytterligare genom den nya påföljden ”varningsstraff” för tidigare ostraffade minderåriga över 15 år. I realiteten är det få ungdomar som har egna inkomster och möjlighet att betala böterna med egna medel. Avsaknaden av betalningsmöjligheter gäller även till stor del gruppen 18 – 20 åringar. För denna grupp ungdomar föreslås inga alternativ till böter eller straffreduktion. Förvaltningen anser att mycket talar för att ett övervägande borde ha gjorts också för denna ålderskategori. Att gå in i vuxenlivet med omfattande skulder och betalningsanmärkningar utgör en betydande svårighet både avseende möjligheter att få bostad och egen försörjning.

Förvaltningen instämmer i utredningens förslag att det nuvarande tillämpningsområdet för ungdomsvårdspåföljden bör behållas samt att begreppet ”särskilt behov av vård och annan åtgärd” behöver förtydligas. BRÅ:s utvärdering av 2007 års reform av ungdomspåföljderna visar på stora olikheter mellan hur behovet tolkas. Vidare så anser förvaltningen att Socialstyrelsen bör ge kommunernas stöd och vägledning i form av föreskrifter och allmänna råd i hur begreppet ska bedömas.

Förvaltningen har inget att invända mot att kravet på samtycke slopas för påföljden ungdomstjänst, men anser att det förutsätter att en bedömning av lämpligheten med påföljden görs regelmässigt. Även i detta hänseende bör Socialstyrelsen genom föreskrifter och allmänna råd ge kommunerna hjälp i tolkningen av lämplighetsbegreppet.

Förslagen om de nya påföljderna ”kontaktskyldighet för unga” och ”ungdomsövervakning” är tänkbara. I det förstnämnda fallet föreslås socialtjänsten bli huvudman. Förslaget om att påföljden om ”kontaktskyldigheten för unga” i princip ska utgöras av samma innehåll som åtgärden ”särskilt kvalificerad kontaktperson” innebär en komplikation, då denna åtgärd idag används som en del av innehållet i påföljden ungdomsvård. Vidare föreslås att påföljden ”kontaktskyldighet för unga” och ungdomsvård ska kunna kombineras. Detta komplicerar ytterligare tolkningen gällande avgränsning och tillämpning av de båda påföljderna.

Förvaltningen har inga invändningar mot förslaget om påföljden ”ungdomsövervakning”, där SiS föreslås som huvudman. Förvaltningen konstaterar dock att förslaget till innehåll i påföljden förutsätter ett nära samarbete mellan SiS och den lokala socialtjänsten.

Utredningen föreslår att bestämmelserna om ungdomsreduktion vid straffmätning för ålderskategorin 18 – 20 åringar ska bestå (förutom vid bötesstraff). Förvaltningen instämmer i utredningens skäl till förslaget, men menar att samma argument också skulle kunna gälla för en bedömning om att bibehålla nuvarande bestämmelser för hur ungdomspåföljderna ska tillämpas, dvs. att även 18-20 åringar ska särbehandlas vid påföljdsvalet.

Förvaltningen har ingen uppfattning vad gäller utredningens beräkningar av vilka ekonomiska konsekvenser förslagen innebär för landets kommuner. Det är svårt att avgöra vilka extra kostnader förslagen i praktiken skulle innebära för Stockholms stad. Förvaltningen vill dock i detta sammanhang betona att de riktade medel som Stockholms stad tilldelades vid föregående reformering av påföljdssystemet för unga lagöverträdare (2007) har haft en posi-

tiv betydelse för utformningen av påföljden ungdomstjänst och för utveckling av åtgärden särskilt kvalificerad kontaktperson.

Sammanfattningsvis anser förvaltningen att de förslag som läggs fram i betänkandet är till övervägande del positiva; i synnerhet gäller detta förslagen som avser påföljdssystemet för vuxna lagöverträdare. Förvaltningens anser också att förslagen som läggs fram kring unga lagöverträdare i stort sett innebär en förbättring, men menar att det fortfarande finns områden att utveckla och förtydliga. Ambitionen att hitta påföljder som är humana, brotts-avhållande och så lite kostnadskrävande som möjligt är hög och förvaltningen vill lyfta fram att det är viktigt att resurser avsätts till att följa upp om de föreslagna förändringarna får en avsedd effekt.

Skarpnäck stadsdelsnämnd

Skarpnäck stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 25 oktober 2012 att stödja remissen av Nya påföljder (SOU 2012:34) samt lägger tjänsteutlåtandet till handlingarna.

Skarpnäck stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 27 september 2012 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen delar utredningens slutsatser och resonemang samt stödjer förslaget.

Konsekvenserna av förslaget är svåra att förutse. Förvaltningen ser fram emot förslaget som bland annat innebär mer enhetliga ungdomspåföljder över hela landet.

Spånga-Tensta stadsdelsnämnd

Spånga-Tensta stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 25 oktober 2012

1. Att i huvudsak bifalla förvaltningens förslag samt
2. Att i övrigt anföras
Förvaltningen skriver i sitt förslag till svar på remissen att de är osäkra på om det förslag som innebär att påföljden *Kontaktskyldighet för unga* inte ska föregås av någon behovsbedömning och inte heller ska förutsätta samtycke från vårdnadshavare och den unge är ett bra förslag. I denna fråga delar vi inte förvaltningens synpunkter. Alltför ofta har välmotiverade och angelägna insatser stoppats på grund av att antingen den unge eller vårdnadshavare motsatt sig insatsen. Vikten av att samhället reagerar snabbt och vidtar åtgärder i ett så tidigt skede som möjligt är väl känt och kan inte nog understrykas.

Reservation anfördes av av vice ordföranden Ornina Younan (S) ledamöterna Jonas Ljungstedt (V), Anna Jonazon (S) och Rune Olofsson (S) *bilaga 1*.

Ledamoten Awad Hersi (MP) meddelade att MP lämnar ärendet utan eget ställningstagande.

Spånga-Tensta stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 4 oktober 2012 har i huvudsak följande lydelse.

Nämnden har tagit del av betänkande av Påföljdsutredningen men valt att endast kommente-

ra de förslag som rör påföljdssystemet för unga lagöverträdare. Övriga delar av remissen berör till stor del kriminalvården.

Nämnden delar utredarens uppfattning om att det finns ett kontinuerligt behov av samverkan mellan socialtjänst, polismyndigheten, åklagarmyndigheten och domstolarna. Nämnden instämmer i att socialtjänsten bör närvara vid polisförhör men vill understryka att socialtjänsten även fortsättningsvis bör ha rätten att prioritera när det är möjligt att närvara utifrån befintliga resurser.

Nämnden håller med om att socialtjänsten behöver ha information om brottslighetens art och allvar för att på bästa sätt kunna utforma en åtgärdsplan. Erfarenheten visar att denna information ibland saknas vilket försvårar socialtjänstens bedömning av lämplig insats. Tidsaspekten är också betydelsefull varför nämnden ställer sig positiv till förslaget att skyndsamhetskravet enligt

4 § LUL inte ska utgöra ett hinder utan att åklagare ska ha ökad möjlighet att överskrida åtalsfristen.

Nämnden instämmer med att det är viktigt att verka för en mer enhetlig tolkning av begreppet *”särskilt behov av vård eller annan åtgärd”*.

Nämnden ställer sig positiv till förslaget att det inte ska utgöra något hinder att döma till ungdomsvård även om de åtgärder som ingår i en vårdplan eller ungdomskontrakt redan är fullgjorda vid lagföring. Skälen till detta kan vara att den unge är motiverad till och bedöms vara i behov av den vård som föreslås i ett yttrande och att det därför inte är önskvärt att vänta till brottet är lagfört.

Nämnden anser att utredarens förslag på nya påföljder för unga lagöverträdare är väl avvägda.

Utredaren har i sina direktiv fått i uppdrag att överväga att slopa eller åtminstone minska dagsböter för åldersgruppen 15-17 år. Utifrån dessa direktiv föreslår utredaren att i vissa fall där ett brott idag skulle leda fram till ett lågt antal dagsböter ska domstolen istället kunna döma till ett *varningsstraff*. Varningsstraff ska vara en av ungdomspåföljderna och den ska antecknas i belastningsregistret som andra påföljder. Då dagsböter kan innebära långvariga negativa ekonomiska konsekvenser för ungdomen ställer sig nämnden positiv till förslaget.

Utredarens uppfattning att det behövs nya påföljder då den unge inte kan dömas till vare sig ungdomstjänst eller till ungdomsvård delas av nämnden. Nämnden är dock osäker till att påföljden *Kontaktskyldighet för unga* inte ska föregås av någon behovsbedömning och inte heller ska förutsättas samtycke från vårdnadshavare och den unge. Nämnden kan dock se fall där påföljden kan vara nödvändig även utan ett samtycke. Vidare anser nämnden att det är viktigt att framhålla behovet av ökade ekonomiska resurser för socialtjänsten för att kunna tillgodose det ökade behovet av kvalificerade kontaktpersoner om Kontaktskyldighet för unga blir en fristående påföljd.

Södermalms stadsdelsnämnd

Södermalms stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 25 oktober 2012 att lämna tjänsteutlåtandet utan eget ställningstagande.

Södermalms stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 21 september 2012 har i huvudsak följande lydelse.

Utredningen om det nya påföljdssystemet är mycket omfattande. Förvaltningen tar upp och kommenterar de delar som berör socialtjänstens område.

Vård- eller påverkanssanktioner för vuxna

Kriminalvården/frivården ska bedöma om en person har behov av vård eller behandling som personen i så fall kan dömas till i en *tilläggsstraff* knutet till ett villkorligt fängelse-

straff. Till viss del ska detta kunna tillgodoses genom att Kriminalvården utökar sina egna insatser avseende vård och påverkan för att motverka återfall i brott. Förvaltningen anser det rimligt eftersom det är Kriminalvården som står för bedömningen av vårdbehovet. Trots utökning av Kriminalvårdens insatser kommer det i vissa fall vara kommunerna som verkställer vårdstraffsanktionerna. I dessa fall är det normaliseringsprincipen som styr kostnads- och vårdansvar. I det material som skickats ut till stadsdelsnämnden är det otydligt om, och i så fall på vilket sätt, kommunerna kommer att ha inflytande när det gäller bedömningen av vårdbehovet och utformandet av insatserna. Förvaltningen utgår från att kommunerna får vara med i bedömningen och planeringen kring denna tilläggssanktion i de fall de verkställs i kommunal verksamhet. Tilläggssanktion ska anpassas efter fängelsestraffets längd, det vill säga ju längre fängelsestraff desto mer ingripande tilläggssanktion. Det kan uppstå svårigheter avseende detta då en persons vårdbehov vanligtvis bedöms på annat sätt. Ingripandegrad, tidsperspektiv och omfattning är inte det som styr vid bedömning av vårdbehov utan val av insats görs utifrån forskning, beprövad erfarenhet samt individens egna önskemål.

Förvaltningen anser att det är positivt att överlämnande till vård enligt lagen om vård av missbrukare i vissa fall (*LVM*) inte längre ska utgöra en påföljd för brott eftersom den är tänkt att användas i syfte att förhindra att personer avlider eller drabbas av svåra skador till följd av ett missbruk. Detta beslutas efter noggrann prövning i Förvaltningsrätten.

Det är även rimligt att Kriminalvården står för kostnaden gällande *kontraktsvård* under den tid som motsvarar det villkorliga fängelsestraffets längd, då det är en omfattande vårdinsats som har beslutats av Kriminalvården, inte av kommunen. I de fall det finns behov av fortsatt vård efter att det villkorliga fängelsestraffet (kontraktsvården) är avtjänat är det rimligt att personen ansöker om fortsatt vård i sin hemkommun.

Unga lagöverträdare

Att bedöma vårdbehov (*Ungdomsvård*) hos ungdomar inom ramen för ett yttrande som begärts av åklagare är något som socialtjänsten har gjort under en längre tid och som faller väl inom ramen för den verksamhet som socialtjänsten bedriver. Socialtjänsten kan bli bättre avseende att ha kunskap om allvaret i den misstänkta brottsligheten och dess straffvärde. Det är däremot svårt att ta hänsyn till straffvärdet i en bedömning av vilken vård eller insats en ungdom behöver. Det faller mer inom ramen för domstolsväsendet.

När det gäller *kontaktskyldighet för unga* så finns det flera aspekter i den påföljden som förvaltningen ställer sig tveksam till. Påföljden ska kunna användas utan behovsbedömning eller någon bedömning av om påföljden är lämplig för den unge. Insatsen ”särskilt kvalificerad kontaktperson”, som redan används inom socialtjänsten idag, är en gedigen insats. En kontaktperson som oftast har utbildning likvärdig socionomexamen arbetar intensivt med ungdomen och hela dess nätverk. Syftet är att skapa bättre förutsättningar för ungdomen att få sina behov tillgodosedda inom olika områden såsom skola, fritid och familj. Vanligtvis träffas ungdomen och den kontaktpersonen många timmar per vecka. Om det finns ett vårdbehov hos en ungdom så bedömer förvaltningen att detta en bra insats.

Många ungdomar som begår brott har dock inget vårdbehov enligt socialtjänstens bedömning. Enligt bland annat Moffitts teori som beskrivs i Andershed & Andersheds forskningssammanställning ”Normbrytande beteende i barndomen – vad säger forskningen?” (2005) är det stor skillnad på de ungdomar som begår brott/normbrytande beteende redan som barn och de ungdomar som debuterar i någon form av brottslighet under ungdomsåren. Att en ungdom begår ett brott betyder inte per automatik att personen har ett behov av vård. I Andershed & Andersheds forskningssammanställning framkommer också att ungdomsbegränsat normbrytande beteende, det vill säga de som debuterar i ungdomsåren, i de allra flesta fall kommer att upphöra med beteendet utan insatser från samhället. När det gäller de ungdomar som är socialt välanpassade sedan barndomen är sannolikheten mycket hög att det normbrytande beteendet inte kommer att fortsätta och de har därmed inget vårdbehov.

När socialtjänsten bedömer om en ungdom har ett vårdbehov utreds risk- och skyddsfaktorer hos den unge. I bland annat Brå's (Brottsförebyggande rådet) kunskapsorientering

”Orsaker till brott bland unga och metoder att motverka kriminell utveckling” (2009) redovisas att forskningen relativt tydligt visar vilka riskfaktorer som kan leda till fortsatt och långvarig kriminalitet. Barn och ungdomar utvecklas i ett samspel mellan en rad olika sociala sammanhang – till exempel familjen, skolan, närsamhället och kamraterna. Kända riskfaktorer för en kriminell utveckling och skyddsfaktorer mot en sådan utveckling förknippas med alla dessa sociala sammanhang samt även med ungdomen själv. Socialtjänsten väger dessa risk- och skyddsfaktorer mot varandra och kan utifrån forskning och beprövad erfarenhet göra en bedömning om det finns ett vårdbehov. Med bakgrund av detta blir det märkligt att döma ungdomar, utan behovsbedömning, utan vårdbehov, till en insats så gedigen som särskilt kvalificerad kontaktperson. Frågan man ställer sig är vilket uppdrag denna särskilt kvalificerad kontaktperson ska ha i praktiken? Om det inte finns ett behov av vård, vad ska vårdas? Är det rimligt att en ungdom med välfungerande fritid, skolgång och hemförhållanden har en tät kontakt med en välutbildad kvalificerad kontaktperson flera timmar per vecka för att komma tillrätta med ett problem som enligt forskning sannolikt inte finns? Det skulle kanske vara bättre om Kriminalvården hade egna program för ungdomar som de kan dömas till då de inte har ett vårdbehov.

RESERVATIONER M.M.

Spånga-Tensta stadsdelsnämnd

Reservation anfördes av vice ordföranden Ornina Younan , ledamöterna, Anna Jonazon, Rune Olofsson (alla S) och Jonas Ljungstedt (V) enligt följande.

att delvis godkänna förvaltningens förslag till beslut
att därutöver anförä följande.

Liksom förvaltningen ställer vi oss positiva till att varningsstraff ska kunna utdömas istället för dagsböter för åldersgruppen 15-17 år. Vi vill betona att reglerna utformas så att anteckningarna i belastningsregistret för ungdomsbrott har en viss tidsbegränsning och inte hänger med hela livet.”